

BALÁS KRISTÓF

A sipeki Balás család

ADALÉKOKKAL NÓGRÁDSIPEK ÉS CSERHÁTSZENTIVÁN HELYTÖRTÉNETÉHEZ

JAVÍTOTT ÉS BOVÍTETT KÉZIRAT

2005.

A sípeki Balás család
BALÁS KRISTÓF

I. Bevezető

Háromszázhetven esztendővel ezelőtt, a Sipeken (ma Nógrádsipek) élő két Balás családfő is nemességet kapott II. Ferdinándtól. Balás Máté és valószínűleg unokatestvére Balás Gergely és testvéreik emelkedtek ki a „nemtelenek” soraiból. A háromszázhetven év alatt nemzedékek sora nőtt fel, sokasodtak, újabb ágak nőttek a család fáján, s voltak, amelyek elhaltak, nem vitték e nevet tovább.

A név írásmódja régi, hiszen a „zs” hangot „s” illetve néhol „z” betűvel jelölték, s a Helyesírási Szabályzat is a család nevét a jellegzetesen hagyományos írásmódok (pl. Dessewffy, Széchenyi) közé sorolta még. Természetesen a „felvilágosult” jegyzők a XIX. századtól kezdve sok esetben változtatták meg az írásmódot, s lett Balás-ból Balázs pl: Pusztamonostoron, s ők ma már nem a régi alakban használják nevüket. De az 1947-ben született László öcsém is hosszú ideig Balázs volt, s csak édesapám fáradtságos munkájának köszönhető, hogy ma apjához és két bátyjához hasonlóan Balás.

A család eredetét apám, néhai Balás Ferenc kezdte el kutatni. Nagyapám halálakor apám még csak kilenc esztendő volt, s családjáról csak annyit kapott örökölni, hogy „sipeki”. Apám 1985-ben hunyt el, s az általa összegyűjtött iratok, anyagok alapján kezdtem el munkámat.

Sok derék plébános, könyvtáros, könyvgyűjtő barát, s ismeretlen „rokon” segített ebben. Az első a cserhátszentiváni Szabó István plébános volt, kinek révén jutottam el Balás Gyulához, aki akkor Pásztón élt, s nagyon sok anyaggal rendelkezett. Gyula bátyám ismertetett meg néhai Antal Károly Szécsényben élő tanár, helytörténeti kutatóval. Antal Károly hívta fel figyelmemet Dr. Pálmány Béla munkásságára. A nógrádi származású történész családdal, mint nógrádi köznemes családdal, sok munkájában foglalkozik, s őt személyesen megismerve nagyon sok adattal, jó tanáccsal szolgált első könyvem megírásához.

1991-re lett készen a mintegy hetven oldalas könyvecske, melyet gépelve, kéziratként másoltattam le, több példányban. Miután családtörténet nincs helytörténet nélkül, én is amit csak lehetett, Sipek és a másik számomra nagyon érdekes község, Cserhátszentiván történetéből talált adatokat összegeztem munkámban.

Egy-egy példányt ajándékoztam a két község polgármesterének is, és 1992-ben ért a meglepetés: Balázs János, Nógrádsipek polgármestere jóvoltából kis könyvem nyomdába került, s a falu polgármesteri hivatalában hozzájuthatott az érdeklődő.

S voltak érdeklődők... Az elmúlt évek alatt több rokon jelentkezett, tágult ismeretségi köröm, egyre több adathoz jutottam. Dr. Balás László miskolci jogász, hatalmas mennyiségű leszármazási táblázattal és az eredeti nemesi címeres levéllel rendelkezett. Jelentkeztek Gyöngyösről és Pásztóról további Balások, de a szentiványi Szigethy család is, keresvén családjá multját, eljutott hozzám.

Szerencsém is volt, Pusztamonostoron megtaláltam Balázs Győzőt, tanár-helytörténészt, aki az ottani sipeki Balás család alakulásáról tájékoztatott. S egy antikváriumi árverésen hozzájutottam a címerkérő levélhez ...

Az Országos Levéltár mikrofilmtára, a Széchenyi Könyvtár, az Arcanum kiadó CD-i, Dr. Pálmány Béla újabb munkái arra sarkalltak, hogy folytassam, tökéletesebbé tegyem munkámat, az újabb információkkal egészítsem ki a meglévőket.

Háromszázhetven év nagy idő, s ha figyelembe veszem, hogy már 1546-ban szorgos török adószedők összeírták Balásokat Sipeken, még nagyobb az az idő, mely alatt a család megmaradt, sokasodott s megőrizte nevét, s ma is összetartozónak érzik magukat az egykor csak sipeki, Sipeki Balások.

2005.

*Szüleim és őseink emlékére,
utódaink okulására*

Balás Kristóf

A sipeki Balás család
BALÁS KRISTÓF

II. A nemesi címeres levelek

1633-34-ben a Nógrád megyei Sipeken élő Balás család két vagyonosabb családfője is kezdeményezte nemesítését. A hosszadalmas eljárást később bővebben ismertetem, most az eredmény a lényeges.

1634. augusztus 19-én Balás Máté, felesége Balogh Annától született fia István, testvére Gergely és felesége Fodor Annától született fia Pál, II. Ferdinándtól címeres nemeslevelet kapnak, melyet 1634. szeptember 13-án Heves vármegyében hirdetnek ki.

A címer:

kék mezőben, zöld hármashalmon ágaskodó kétfarkú aranyoroszlán, jobb első lábában kard.

Sisakdísz:

két fekete sas szárny között, vörös ruhás, kardot tartó kar.

Takarók:

kék-arany, vörös-ezüst.

(*Heves Vármegye Levéltára 1634/5. sz. alatt, a Nagy Iván családtörténeti Értesítő közlése alapján.*)

A Heves vármegyében történő kihirdetés nem a véletlen műve, a török hódoltság területe, a vármegyék határai, lehetőségei ebben az időben roppant változékonyak voltak.

1635. február 27-én Balás Gergely, felesége Dorottya, fia Mihály; valamint testvérei György és felesége Katalin, Lukács és felesége Orsolya II. Ferdinándtól címeres nemeslevelet kapnak, melyet 1636. február 11-én a Nógrád megyei közgyűlésen hirdetnek ki.

A címer:

kék mezőben, hármashalmon ágaskodó arany griff, jobb első lábában kard és három fehér rózsza.

Sisakdísz:

a pajzsalak növekvően

Takarók:

kék-arany, vörös-ezüst. (lásd a borítón.)

(*Nemesi Évkönyv 1927-28. Budapest*)

1929-ben, Budapesten jelent meg sipeki Balás Károly „Családi feljegyzések” c. munkája, amely nagyon sok információt tartalmaz a családra vonatkozóan.

A család ebben az időben több magas rangú köztisztviselőt, közéleti szereplőt adott az országnak. A múltra vonatkozó iratok is még fellelhetőek voltak Balás Barna (balassagyarmati főszolgabíró és felsőházi tag) levelesládájában, aki a családnak ekkor legtekintélyesebb tagja volt.

Balás Károly által fontosabbnak tartott iratok:

- 1; Mátyás királynak egy adománylevele, amely 1470-ben kelt és Kothwycz Gáspár udvari emberének, valamint Balásnak, néhai Szilasi György fiának, nemkülönben Lászlónak, Pelisi János Wolfgang fiának adományozza Csői Tamás fia Miklós csői, újfalusi, bárkányi, zsidói, bottyáni, bagi és inokai birtokait.
- 2; Balás Gergely nemességét és címert kérő folyamodványa II. Ferdinándhoz.
- 3; Az 1635-ös címeres levél
- 4; A legélt birtok adománylevele
- 5; A sipeki birtok csere- és adománylevele

Mindezen iratokról fotokópiát is találhatunk a könyvben, kivételt képez a folyamodványlevél. Bizonyosan tudhatjuk tehát, hogy a II. világháború előtt, ezek az iratok a család tulajdonában voltak. 1945 után a család szétszóródott s velük az iratok is eltűntek.

Dr. Balás László miskolci jogász, aki a családra vonatkozóan sok leszármazási táblázatot állított össze, egy Baross Miklós nevű munkatársától kapta meg a Balás Barna által reábizott címeres levelet. Így a címeres levél ma fiának, Dr. Balás Istvánnak a tulajdonában van.

A címerkérő levélre 2000-ben, a Központi Antikvárium 77-ik aukciójának ismertetőjében bukkantam.

Az 59. tétel ismertetése:

„Balás Gergely (Habsburg) III. Ferdinánd magyar királyhoz (1625-1657) intézett, latin nyelvű címerkérő levele.

A levél bal alsó sarkában a család által kért, festett címerrel: a címerpajzs kék mezőjében kardot tartó arany sárga griff-madarat látunk, a pajzs fölötti sisakból szintén arany sárga griff emelkedik ki, éppúgy kardot tartva jobb markában. A fonszladék jobb oldalon arany és kék, baloldalon ezüst és vörös színű.

A levél, 1 beírt oldal. Keltetés nélkül.

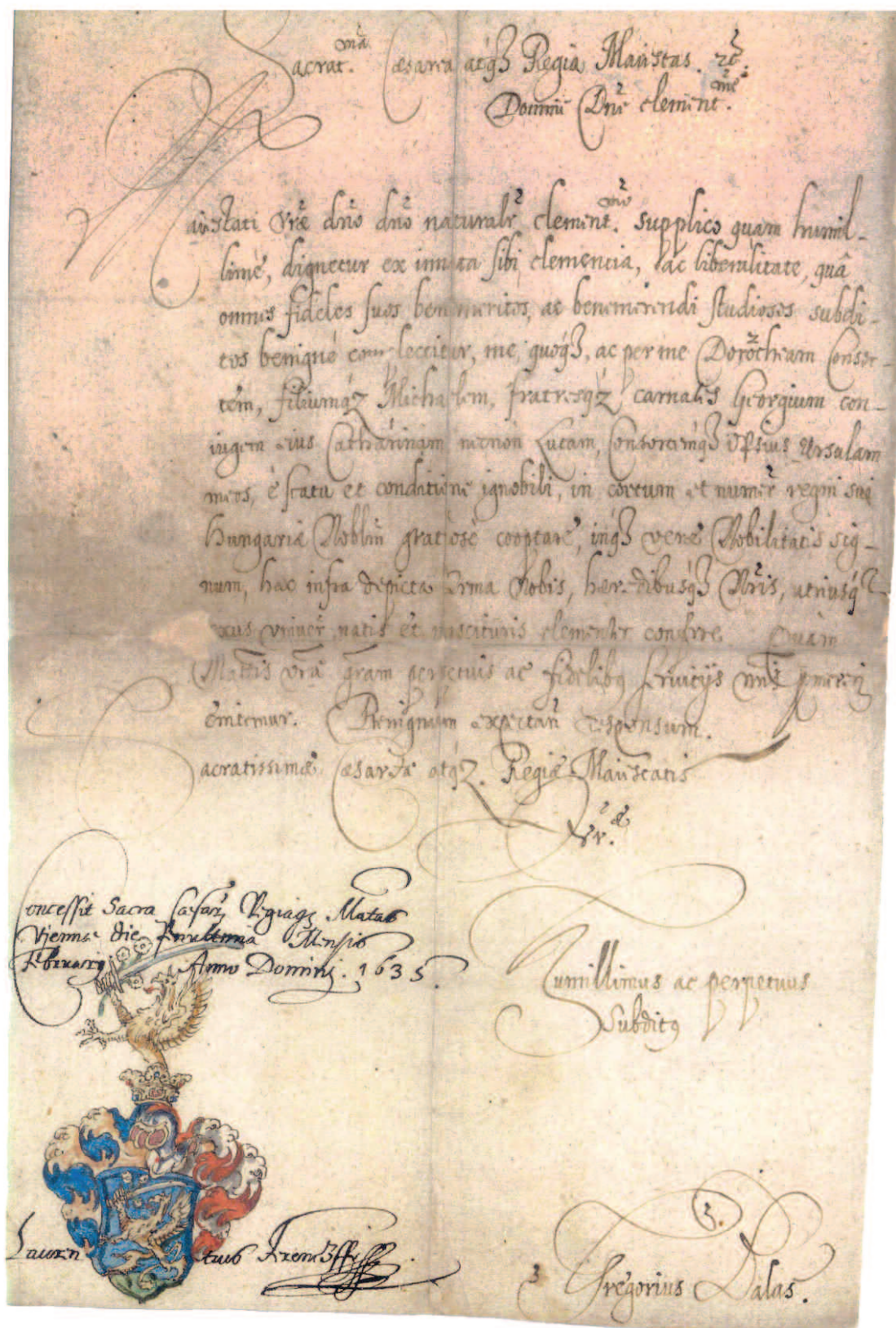
A címer fölött olvasható írások megjegyzés szerint 1635-ben Ferdinánd megadta a Balás-családnak a nemességét. Ez a tény kiegészíti Nagy Ivánnak a családról írt megállapításait: egyrészt az általa közölt címer kis részletébe eltér a levél ábrázolásától, másrészt (Balás Gergely személyét nem említve meg) a család nemességét későbbre datálja, mint a levélben olvasható megjegyzés dátuma.

1 levél, 1 beírt oldal. A hajítás mentén restaurálva.”

A 2000. november 3-án megtartott árverés után sikerült a levelet megszerezni, másolatát a következő oldalon közzélni.

Egyébként az aukciós katalógus téved, ugyanis a levélben nincs rajta a címzett, s jelen esetben II. Ferdinánd német-római császár és magyar király (1619-1637) volt az, akihez Balás Gergely folyamodott a nemesi címért és címerért.

A címerrajz felett és alatt Ferencffy Lőrinc (Laurentius Ferencffy) királyi udvari titkár jegyzi fel a nemesség 1635-ben történt megadását.

Balás Gergely (Habsburg) III. Ferdinánd magyar királyhoz (1625-1657) intézett, latin nyelvű címerkérő levele.

A sipeki Balás család

BALÁS KRISTÓF

Dr. Pálmány Béla volt szíves és értelmezte a folyamodványt.

Sacratissima Caesarea atque Regia Maiestas Regia

Domine Domine Clementissime

Maiestati Vestrae domino domino naturaliter clementissimo. Supplicio quam humillime, dignetur ex innata sibi clementia, ac libertate qua omnes fideles suos benemeritos benemeridi studiosos subditos benigne complectitur me, quoque ac per me Dorotheam consortem, filiumque Michaelem, fratresque carnales Georgium coniugem eius Catharinam necnon Lucam, consortemque ipsius Ursulam meos, e frata et conditione ignobili in coetum et numerum Regni sui Hungariae Nobilium gratiose cooptare inque verae nobilitatis signum, haec infra depicta arma nobis, haeredibusque nostris utriusque sexus univ. ... natis nascituris clementer confere. Quam Maiestatis Vestrae gratiam perpetuis ac fidelibus servitiis nostris per me... emitetur. Benignum expectan... respensum.

Sacratissimae Caesareae atque Regiae Maiestatis Vestrae.

*Humillimus ac perpetuus subditus
Gregorius Balas*

*Concessit sacra Caesarea Regiaque Maeistas
Vienna, die faenultima Mensis Februarii Anno Domini
1635*

Laurentius Ferenczffy

A latin szöveg mondhatni az abban az időben szokványos tartalommal rendelkezik. Balás Gergely a maga – és felesége Dorottya, fia Mihály, valamint féltestvére György és felesége Katalin, valamint Lukács és felesége Orsolya eddigi nemtelen állapotából a Magyar Királyság nemesei közé történő emelését valamint az „alábbi” címer adományozását kéri.

A kérést 1635. februárjában Bécsben teljesítette a császári fenség, jegyezte Ferenczffy Lőrinc királyi udvari titkár.

A királyi kancellária titkára hiteles személyiség, nevével a Központi Antikvárium 82. árverésén a 126. tételnél is találkozhattam, Ortho avagy Molnár Mihály nemesi címeres levelét is ő jegyezte. (1628. november 7.)

Balás Gergely címeres levél folyamodványa kalandos utat járhatott be a II. világháború után. Balás Károly idézett könyvében még azt írja, hogy külsején gr. Draskovich váci püspök elmosódott aláírása és valószínűleg ajánlása található. Nos, amikor 2000-ben kézbe vehetem az aukció előtti kiállításon, már csak egy lapos volt. A kb. A/4-es méretű szabálytalanul vágott lap hátlapján pedig egy ceruzás feljegyzés: 15.000.-. A levél egy félbehajtott fehér kartonlapba volt beragasztva, melynek bal belső oldalán: 20.000.- ceruzás felirat, külső hátlapján, ugyanezzel az írással 1/13166 jelzés található.

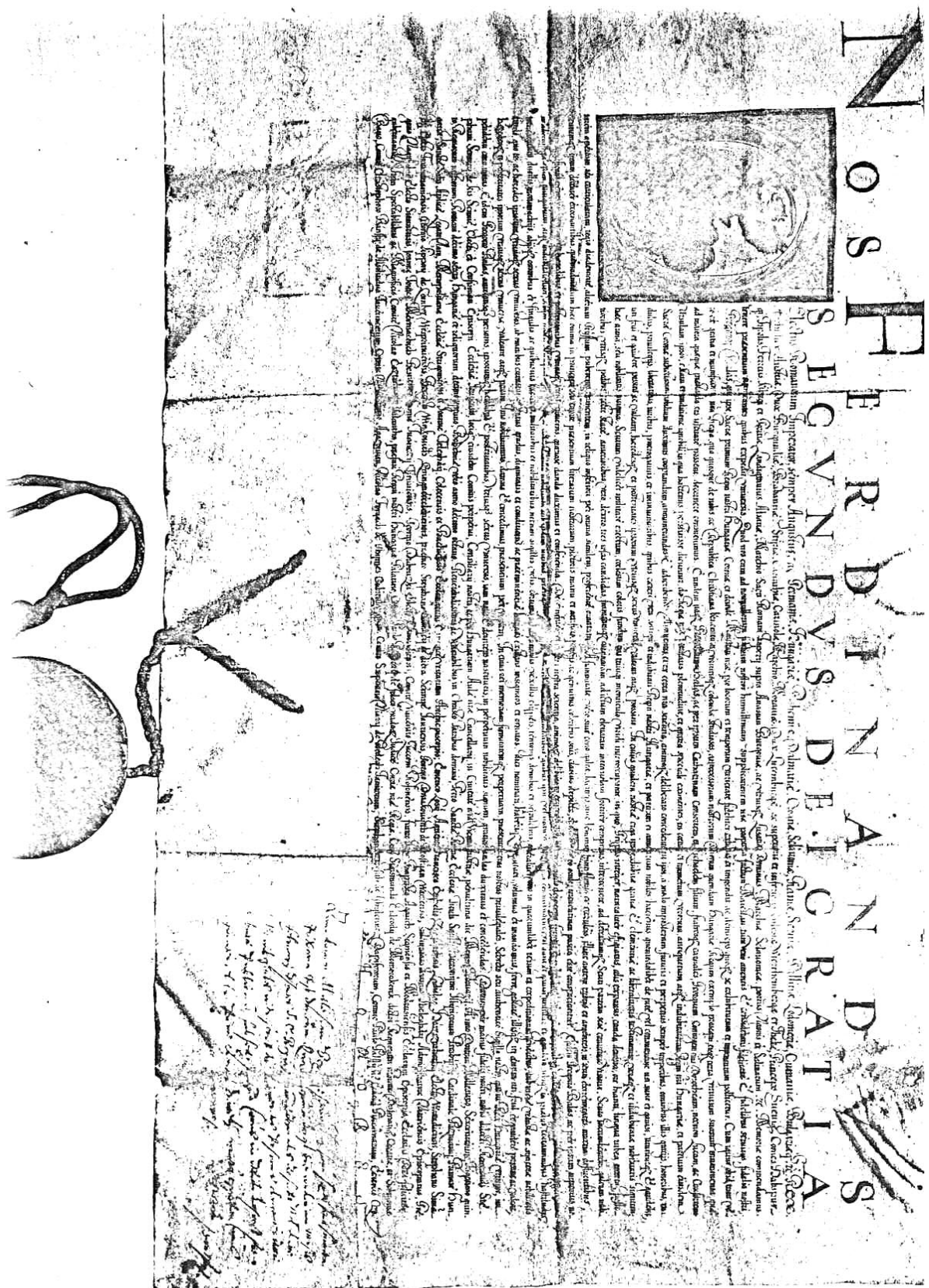
Tehát az irat már kétszer megfordult a Központi Antikváriumban a becsüs ceruzás feljegyzései alapján, mielőtt árverésre adták volna be.

Most lássuk a címeres levelet, melynek Balás Károly szerint Balás Ferenc táblabíró (1724-1765) volt az őrzője, majd Balás Antal sipeki birtokos, országgyűlési képviselő (elhunyt 1899) kitől fia Balás Barna balassagyarmati főszolgabíró, felsőházi tag örökölte.

Balás Barna a háború idején bízta bellusi Baross Miklóssal, aki azt később kollégájának, Dr. Balás László miskolci jogásznak adta, ismervé sipeki mivoltát.

A nemesi címeres levél 81 cm széles, 42 cm magas, jó állapotú, az összehajtott állapottól eltekintve, a címerkép színei élnek, a zsinór és pecsét sértetlen. Visszahajtott alján a losonci vármegyei gyűlésen 1636. február 11-én kelt kihirdetési záradék található.

A Balás Károly fotókópiája alapján készült másolat a következő oldalon.

A nemesi címeres levél

A sipeki Balás család

BALÁS KRISTÓF

A latin nyelvű szöveget Dr. Pálmány Béla volt szíves és lefordította:

II. Ferdinánd címeinek szokásos felsorolása után a következők olvashatók:

„... emlékezetébe ajánljuk jelen levelünk tartalmát mindenkinek, akit illet, hogy mi számos hívünk alázatos kérésére, amelyet Felségünkhöz intézték, mint pedig figyelembe véve és tekintettel a mi hívünknek Balás Gergelynek a hűséges szolgálataira, aki a mi Magyarországnak Szent Koronájának és ez által Felségünknek is a legkülönbözőbb időkben és helyeken a hűségét nyilvánította és bizonyította, tehát a mi királyi kegyünk ennek a megerősítése ... stb...”

„... mivel pedig Balás Gergely és általa felesége Katalin és fia Mibály, továbbá az ő féltestvérei (fratres carnales: közös apától de más anyától származó) György, annak felesége Dorottya, továbbá Lukács és annak felesége Orsoya, (kik) születés és állapot szerint a nemtelenség állapotában voltak, nekik a király teljessége és különleges kegye kivételével eljárásával az igaz ősi és kétségtelen magyarországi és annak Szent Koronájához csatolt részkebeli nemesek testületébe és sorai közé felvenni és bozzárni veljük, ... stb.”

„... kegyes elhatározásunk és kegyelmünk tanúsítványaként, igaz és kétségtelen jele gyanánt ezt a címet, vagyis a nemességnek ezen jelét adjuk ...”

A címer leírása megegyezik a már ismerttetett heraldikai leírással, tehát a sipeki Balások címerében a griff jobbában a kivont karddal és három rózsával (tres rosas) látható.

Ezt azért kívánom leszögezni, mert a szakirodalomban (Nagy Iván, Siebmacher: Wappenbuch, Andrassy féle címeres könyv, különböző megyei monográfiák) a címer tévesen szerepel, nevezetesen a három rózsahelyett három csillagot rajzolnak, illetve említenek.

Tehát II. Ferdinánd Balás Gergelynek az oklevélben nem részletezett hűséges szolgálataiért az oklevélen megfestett és leírt címet adományozza, s eddigi nemtelen állapotából a kétségtelen nemesek, közé felveszi.

Sajnos ezzel megdől a Balás Károly által felállított teória, mely szerint a család már előzőleg is nemes volt.

S akkor lássuk a család eredetét...

III. A Balások eredete

Balás Károly munkája szerint a család már előzőleg is nemes volt, s ezt látta alátámasztva a család birtokában lévő Mátyás király által kiállított oklevéllel is.

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság közlönye, a Turul 1930-1/2 számában Czobor Alfréd tollából közöl egy recenziót a „Családi feljegyzések”-ről, melyben határozottan leszögezi, hogy ez az adománylevél csak birtoktörténeti szempontból lehet érdekes. Az anyai örökségképpen a családra szállt pest megyei Zsidó (ma Vácegres) községbeli birtokainak régi tulajdonosairól szól, akik a Csői-ek, majd a Pilissyek és Szilassyak voltak. Az oklevél tehát a birtok megszerzésekor (XVII. század vége) jutott a család birtokába.

„Ezért az ezzel az oklevéllel felvetett kérdésre bátran kijelenthetjük, hogy az, s így a benne előforduló Balás is a fenti vonatkozásokon kívül semminemű más összefüggésben nincs a szerző családjával. Az oklevél Balása világosan a Szilassyak őse.” írja Czobor Alfréd.

1985-86-ban, kutatásaim kezdetén természetesen ezzel az anyaggal még nem találkoztam, viszont Cserhátszentivánon éltek még Szilassy leszármazottak, akik segítettek munkámat.

Hosszú ideig kerestem a szakirodalomban az 1630-as évek előtti időkből valami adatot a Balások Nógrád vármegyei jelenlétére vonatkozóan, de nem találtam. A Balás családnév a XVI. században a székelyek között volt elsősorban elterjedt családnév, többnyire bibliai keresztnévvel párosulva. Nagyon sok Balás családnévvel találkozta a Székely Oklevéltárban (Székely Oklevéltár I-II. Kriterion. Bukarest. 1985), erről győződött meg Balás Gábor „A székelyek nyomában” Bp. 1984. c. munkája is.

Találtam Balás nevet a nyugati határőr székelyek között is (Nagy Iván: Magyar családok. XI. kötet 302. lap Zámbo címszó alatt) s először ebbe az irányba indultam.

A családnév, a címer mesteralakja, a családi szájhagyomány alapján kerestem a család eredetét Felsőőrön (ma Oberwart, Burgenland, Ausztria) mivel a kritériumoknak megfelelő (szegény székely katonanemes, aki szükségszerűen a Habsburg oldalán áll a török ellen) családot ott találtam.

Ekkor hívta fel a figyelmemet Antal Károly, Szécsényben élő helytörténész egy olyan munkára, amellyel eddig még nem találkoztam.

1982-ben jelent meg a „Tanulmányok Szécsény múltjából” c. sorozatban Dr. Pálmány Béla rendkívül alapos és a Nógrád megyei Balásokról hatalmas adatmennyiséget tartalmazó tanulmánya. A szerző ismeretanyagának gazdagsága, majd személyes jó tanácsai új irányt szabtak kutatásaimnak.

Dr. Pálmány Béla idézett munkájában a Balások első említését 1546-ra datálja, török adóajstromban fordul elő a név. A forrás: Dr. Káldy-Nagy Gyula: „Kanuni devri Budon tahrir defteri (1546-1562) Ankara. é.n. 177. oldal

A továbbiakban a „Köznevesek a szécsényi Forgách

uradalomban 1542-1848” c. tanulmány alapján illetve az ott közölt forrásmunkák áttanulmányozása során kialakult véleményemet írom le a család eredetére vonatkozóan.

A török nyelvű könyvben a következők olvashatóak (idézem):

-207. *Karye-i Sipek. Tabi-i m.*

1546' *daBertók Pál c. Balázs Máté c. Domán Petre c. Zólm Bálind c. Tód Gergel c. András veledes m. Siket János c.*

1562' *daDomán Pál, Tamás veledi m.*

Bán Mihál, Máté veledi-n m.

Csák Imre, Bugyi András, Pál veledi-n m.

Alberd János, Alberd veledi-n m.

Bertók Máté, Tamár birader-i m. Petre veledi-i m.

Balás Máté, Tamás birader-i m., Tamás veledi-i m.

Csák Alberd, Gergel veledi-i m.

Gál János, Demetör Mihál, Ferenc birader-i m.

László Antal, István veledi-i m, Csák Barlabás m.

Hane 12. Hasil 2769.

Megjegyzésben: Bugün Nógrádsipek 1546'-62' de timar-i Hasan Bali

Ha tovább lapozgatjuk a könyvet találunk még érdekességet:

-348. *Karye-i Szölös (Mátraszöllös)*

1562' *Balás Máté, János veledi-i m.*

Balás János, Mihál veledi-i m.

-360. *Karye-i Csécse*

1546' *Balassa János c.*

1562' *Balás Petör, Balás tabi'-i m.*

Balás Petör, Balás birader-i m.

Tehát 1546-ban Sipeken élt már Balás Máté jobbágy, aki a törököknek adót fizetett. 1562-ben már testvére Tamás és fia Tamás? is az adózók között szerepel. Külön említésre méltó a Mátraszöllösön élő Balás Máté és fia János, illetve Balás János és fia Mihály, a Csécsén élő Balás Péter és testvére Balás Balázs. Egy aránylag kis területen belül több Balás nevű is élt a török hódoltság kezdetén.

A Balás családnév nemcsak a székelyek, de a palócok között is gyakori név, erre több munkában találtam utalást.

A palócok eredete mindmáig vitatott, tartják avar, kabar, székely-rokon eredetűnek, de egy biztos: ez a nép itt Nógrádban sajátos hagyományaival, művészetével, szokásaival és különösen szép archaikus beszédével még mindig egy szigetet alkot.

László Gyula professzor említette egy előadásában, hogy a családnevek kialakulásában nemcsak testi tulajdonosság, származási hely, foglalkozás vagy az apa keresztnéve (lásd: Balogh, Csomádi, Kovács vagy Balásfia = Balásfi, Balása = Balassa) hanem bizonyos szentek kultusza is befolyásolta. Így lehetséges, hogy a Balás családnév is Szent Balázs tiszteletére visszavezethető családnév.

A sipeki Balás család

BALÁS KRISTÓF

Dr. Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1559 évi összeírása c. munkájában is megtaláljuk Sipeken a Balásokat:

489. Sipek (244. oldal)

- Balás Máté nős, testvére Tamás nős, fia János nős...

Különleges megjegyzés:

régi összeírt 7 (családfő), meghalt 5, jelenleg 2 (1546-ra vonatkozatható!) újonnan jött 35 családfő.

Tehát csak a Balás család maradt életben Sipeken 1546 és 1559 között!

Dr. Pálmány Béla kutatásai közben további Balásokat is talált (im. 57. lap):

- 1570-ben „Balaz Máthé”, mint a falu bírása tett eskü alatt vallomást a magyar rovásszedőknek arról, hogy 3 paraszti házhely található a községben és neki magának fél telke van.
- 1606-ban Balás Mihály élt a faluban és a többi jobbágyhoz hasonlóan földesurának cenzussal, kilenceddel, ajándékokkal tartozott és mindenfajta szolgálatra köteles volt, hacsak a falu 3 egész- és 2 félházhelyes gazdája közösen meg nem váltotta a járadékokat évi 3 Ft summával.

Forrás:

- (Országos Levéltár) OL.E.158. Conscriptioes partorum (Nógrád m.)
- OL. E.156. Urbaria et conscriptiones 117. fasc. N. 72
- Consignatio bonorum ad arcem Hollókői pertinentium és u.o. E. 159. Regesta decimarum (Nógrád megye 1606-1697.)

Az 1559-es összeírásban találtam egy rendkívüli adatot:

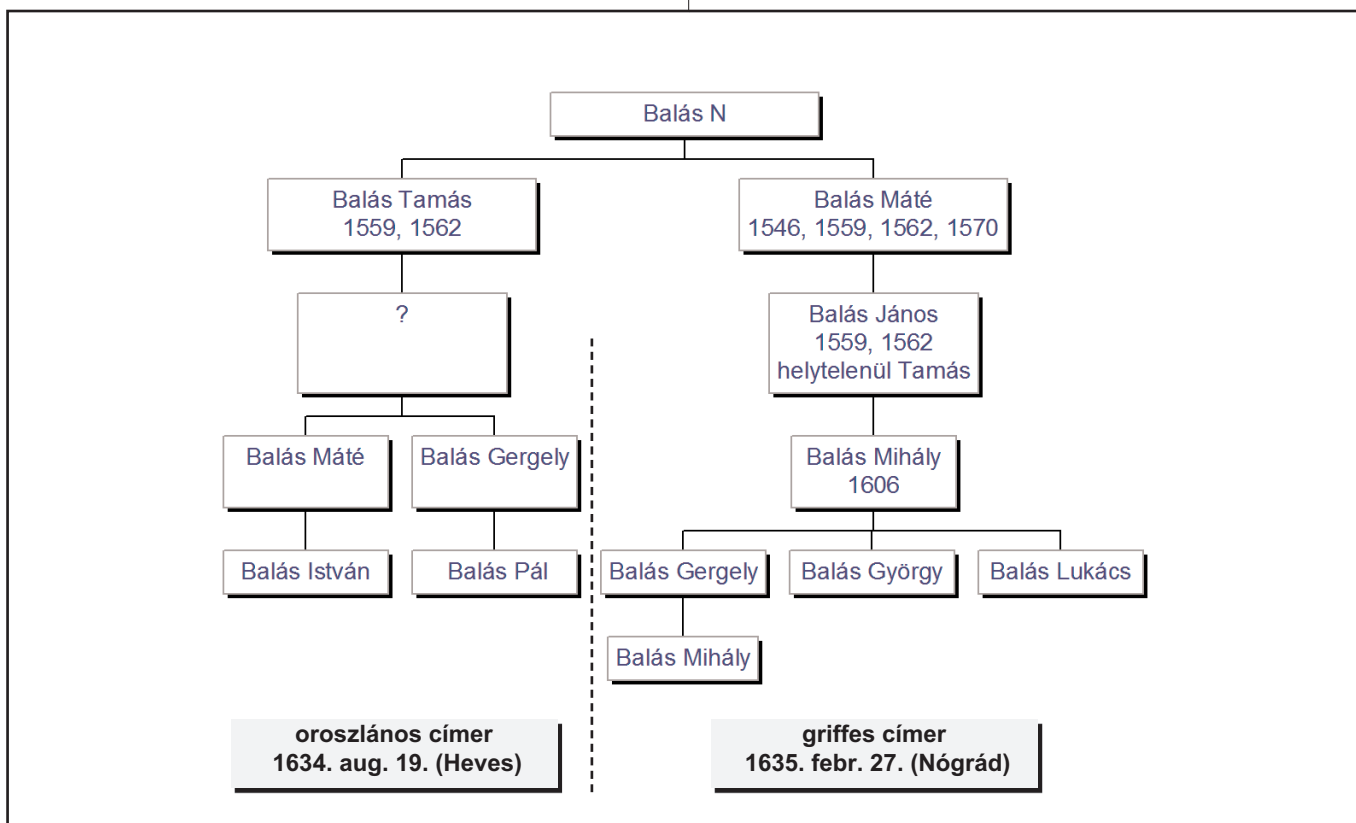
288. Csécse(152. oldal)

- Balás János nős, meghalt; testvére Petre (Péter) nős, fia Benedek nőtelen meghalt.
- 1546-ban csak Balassa (tebát Balása? azaz Balás fia) Jánost említi az összeírás, 1559-ben már Balás János aki meghalt.
- 1562-ben Balás Pétört és Balás Balázs nevű testvérét írják össze. Tebát ez a család is fennmaradt Csécсэн.

Összegezve az előzőeket:

- A XVI. század elejétől Sipeken élt Balás vezetéknevű jobbágycsalád.
- A török és magyar adóösszeírások egyöntetűen megemlékeznek róluk.
- A család palóc eredetű.
- A környéken (Sipek, Csécse, Mátraszöllös) a török hódoltság zűrzavaros idejében is több Balás vezetéknevű családot regisztrálnak.

A szakirodalom és írásos emlékek alapján a legrégebbi sipeki Balások családja a következőképpen alakult a XVI. században és a XVII. század elején:

A sipeki Balások családja a következőképpen alakult a XVI. században és a XVII. század elején

A sípeki Balás család
BALÁS KRISTÓF

A sípeki Balás család
BALÁS KRISTÓF